

ศิริดา นัยพองศรี 2554: การให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองโดยผู้ใช้ประโยชน์: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว) สาขาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภวรรณ ชูณะกาญจน์ พงษ์เจียว, Ph.D. 162 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อศึกษาพฤติกรรมตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และเพื่อศึกษาอิทธิพลของการให้คุณค่าที่มีต่อพฤติกรรมตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยเก็บข้อมูลจากผู้มาเยือนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 200 คนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่อาศัยรอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 247 คน ด้วยแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ปัจจัย การทดสอบที การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัย พบว่าสามารถจำแนกการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองได้ 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) คุณค่าด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ 2) คุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิม ทรัพยากรธรรมชาติที่มีลักษณะโดดเด่น และความหลากหลายทางชีวภาพ 3) คุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต 4) คุณค่าด้านการเรียนรู้ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของนิสิต นักศึกษา และเป็นแหล่งที่สัตว์ป่าดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย โดยทั้ง 4 กลุ่มปัจจัย อธิบายค่าความแปรปรวนในกลุ่มตัวอย่างได้ประมาณร้อยละ 57 (Cumulative Percentage of Variance = 56.571) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองโดยผู้ใช้ประโยชน์ 2 กลุ่ม ด้วยวิธีการทดสอบที พบว่าการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองทางบวกมาก คิดเป็นร้อยละ 81.5 และ 93.4 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการให้คุณค่าด้านต่างๆที่ผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีต่อพื้นที่คุ้มครองกับพฤติกรรมตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครอง พบว่าการให้คุณค่าทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมตอบสนองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม และเมื่อทดสอบความมีอิทธิพลต่อกัน พบว่าคุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมฯ และคุณค่าด้านการเรียนรู้ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของนิสิต นักศึกษาฯ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตอบสนองของผู้มาเยือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยก่อให้เกิดความแปรปรวนร้อยละ 16 ($F=9.381$; $P\text{-value}=0.000$; $R^2=0.16$) ในขณะที่คุณค่าด้านการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมฯ และคุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตอบสนองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยก่อให้เกิดความแปรปรวนร้อยละ 15 ($F=10.220$; $P\text{-value}=0.000$; $R^2=0.15$)

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก